

Stichting CIVIC

Jaarverslag 2025

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Over Stichting Civic	5
2.1 Stichting	5
2.2 Bestuur	5
2.3 Team	6
2.4 Comité van aanbeveling	7
2.5 Samenwerkingspartners	7
3. Activiteiten	8
3.1 Publieke opinies	8
3.2 Bijeenkomsten	8
3.3 Platform	8
3.4 Onderzoek	9
3.5 Sociale media	9
3.6 Vooruitblik	10

1. Voorwoord

Het jaar 2025 stond voor Stichting Civic in het teken van groei, verdieping en het versterken van onze maatschappelijke positie. Na de toekenning van de subsidie door Stichting Democratie & Media in 2024 en de start van onze projectcoördinator Chela Lemmens aan het einde van dat jaar, konden we in 2025 voor het eerst een volledig jaar bouwen aan de verdere ontwikkeling van onze stichting. Dankzij deze versterking konden we onze activiteiten uitbreiden, nieuwe samenwerkingen aangaan en onze missie krachtiger uitdragen.

Een bijzonder hoogtepunt in 2025 was ons jaarevent *Nieuwe perspectieven op inburgering*. Tijdens deze bijeenkomst brachten we professionals, onderzoekers, beleidsmakers, NT2-docenten, ervaringsdeskundigen en maatschappelijke organisaties samen om in gesprek te gaan over de toekomst van het Nederlandse inburgeringsbeleid. Tijdens het evenement presenteerden wij ons Manifest *Nieuwe perspectieven op inburgering* en reikten we die uit aan wethouder Rutger Groot Wassink van de gemeente Amsterdam. Dit manifest vormt de inhoudelijke basis voor de visie die Stichting Civic sinds haar oprichting uitdraagt: een fundamenteel ander perspectief op inburgering. Niet een systeem dat uitgaat van disciplineren en wantrouwen, maar een rechtvaardig startbeleid dat mensen ondersteunt bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland en dat gebaseerd is op wetenschappelijke kennis, praktijkervaring en de verhalen van nieuwkomers zelf. Met het manifest willen wij bijdragen aan een fundamenteel maatschappelijk en politiek debat over de toekomst van het Nederlandse inburgeringsbeleid.

De bijeenkomst onderstreepte bovendien hoe actueel en urgent deze visie is. Advocaat Eva Bezem verzorgde een lezing over het recente Keren-arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, waarin werd geoordeeld dat onderdelen van het Nederlandse inburgeringsstelsel voor asielstatushouders in strijd zijn met het Europese recht. Haar bijdrage liet zien dat de noodzaak om het inburgeringsbeleid fundamenteel anders vorm te geven niet alleen maatschappelijk en wetenschappelijk wordt onderbouwd, maar ook juridisch steeds nadrukkelijker zichtbaar wordt. De grote betrokkenheid tijdens deze bijeenkomst bevestigde dat de behoefte aan een nieuw perspectief breed wordt gedeeld en dat er steeds meer ruimte ontstaat voor een fundamenteel gesprek over de uitgangspunten van het huidige beleid.

Wij hebben ons ook in 2025 ingezet om dit debat vanuit verschillende invalshoeken te voeden. Via blogs, interviews, onze podcast en de serie *Humans of Inburgering* brachten wij ervaringen uit de praktijk samen met wetenschappelijke inzichten en juridische analyses. De verhalen van mensen die zelf met het inburgeringsbeleid te maken hebben, laten zien hoe beleid uitwerkt in het dagelijks leven en maken zichtbaar waarom verandering noodzakelijk is. Tegelijkertijd publiceerden wij analyses waarin wij bestaande opvattingen over integratie en inburgering kritisch tegen het licht hielden en alternatieven aandroegen die beter aansluiten bij een inclusieve samenleving.

Ook binnen de organisatie hebben we verdere stappen gezet. Het bestuur werd eind 2025 versterkt met de komst van Niek Naber als secretaris, waarmee Nicole de Boer haar bestuursfunctie overdroeg. Wij zijn Nicole zeer dankbaar voor haar jarenlange inzet en betrokkenheid bij Stichting Civic. Gelukkig blijft zij ook buiten het bestuur verbonden aan onze missie. Daarnaast zijn wij trots op de inzet van onze vrijwilligers, bestuursleden en

samenwerkingspartners. Zonder hun kennis, betrokkenheid en enthousiasme zouden de activiteiten van Stichting Civic niet mogelijk zijn.

Hoewel de maatschappelijke en politieke context in 2025 weinig aanleiding gaf tot optimisme, bleef de noodzaak van ons werk onverminderd groot. Het publieke en politieke debat over migratie en inburgering werd opnieuw gedomineerd door voorstellen die vooral uitgaan van strengere verplichtingen en uitsluiting, terwijl structurele knelpunten in het bestaande beleid onvoldoende worden aangepakt. Juist daarom blijft Stichting Civic zich inzetten voor een menswaardig, rechtvaardig en effectief startbeleid voor nieuwkomers.

Wij kijken met vertrouwen vooruit naar 2026. De basis die wij in 2025 hebben gelegd, biedt ruimte om onze maatschappelijke agendering verder te versterken, strategische juridische activiteiten verder te ontwikkelen en de verhalen van nieuwkomers nog nadrukkelijker een plek te geven in het publieke debat. Samen met onze vrijwilligers, partners en iedereen die onze missie ondersteunt blijven wij werken aan een samenleving waarin een goede start voor nieuwkomers vanzelfsprekend is.

Met vriendelijke groet,

Samir Achbab en Nadine Blankvoort
Duovoorzitters Stichting Civic

2. Over Stichting Civic

2.1 Stichting

Stichting Civic wil een nieuw perspectief op ‘inburgeringsbeleid’: het beleid moet een goede start voor migranten in Nederland ondersteunen en gebaseerd zijn op feiten, ervaringen en wetenschappelijk onderzoek.

Stichting Civic is opgericht in 2018 als reactie op het inburgeringsbeleid dat sinds 2013 van kracht was. Wij brachten onder de aandacht dat dit beleid niet werkte. Inmiddels is dat ook bevestigd door meerdere wetenschappelijke studies, wetsevaluaties en door de politiek. Per 1 januari 2022 is een nieuwe Wet inburgering ingevoerd. Helaas betekent deze wet geen fundamentele breuk met het oude beleid.

Stichting Civic richt zich op het stimuleren van een fundamenteel debat over wat ‘inburgering’ en ‘integratie’ betekenen. Na meer dan een kwarteeuw falend inburgeringsbeleid is duidelijk dat, als de huidige dominante perspectieven op deze termen niet veranderen, het écht verbeteren van dit beleid niet lukt.

2.2 Bestuur

Het bestuur van Stichting Civic bestond in 2025 uit de volgende personen:

- Samir Achbab: duovoorzitter, bestuurskundige, werkzaam als onderzoeker bij het lectoraat Diversiteitsvraagstukken van Hogeschool InHolland en promovendus aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Zijn specialisme is de verzorgingsstaat en sociaal beleid. Hij heeft onderzoek gedaan naar laaggeletterdheid, volwasseneneducatie en de participatiewet. Lid van de Raad van Toezicht van SEZO.
- Nadine Blankvoort: duovoorzitter, Global Health specialist en Occupational Scientist, gepromoveerd aan de Universiteit Maastricht op het onderwerp kritische discoursanalyse van de Nederlandse inburgering. Docent bij de Hogeschool van Amsterdam (HvA).
- Romy Hanoeman: algemeen bestuurslid, werkzaam als socioloog en promovenda aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Zij houdt zich bezig met onderzoek naar socialisatieprocessen en mechanismen van inclusie en uitsluiting binnen de juridische professies.
- Ton Dassing, penningmeester, sinds 2017 met pensioen en heeft daarvoor een aantal financieel-administratieve en managementfuncties gehad bij diverse woningcorporaties in Amsterdam.
- Nicole de Boer, tot 1 december 2025 secretaris Stichting Civic, werkzaam als docent Nederlands als tweede taal (ook binnen de inburgering, alfabetisering en op de werkvloer).

- Niek Naber, per 1 december 2025 secretaris Stichting Civic. Student Politicologie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Als zelfstandig ondernemer ondersteunt hij verschillende organisaties op het gebied van financiële administratie, projectorganisatie, e-learningontwikkeling en websitebeheer.

Bestuurders verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

2.3 Team

Naast het bestuur zijn ook nog anderen actief betrokken bij Stichting Civic. Zij ondersteunen de doelen en zetten hun professionele kwaliteiten in voor de stichting.

Projectcoördinator:

- Chela Lemmens, projectcoördinator voor Stichting Civic. Daarnaast coördineert ze de Werkgroep Kind in azc en zet zich als vrijwilliger in bij Casa Migrante. Haar expertise in het vreemdelingenrecht heeft zij ontwikkeld als juridisch consultant bij VluchtelingenWerk Nederland. Via het landelijk netwerk Humaan Migratie- en asielbeleid werkt zij aan een menswaardig beleid voor vluchtelingen en migranten.

Vrijwilligers:

- Tamar de Waal, voormalig voorzitter en oprichtster van Stichting Civic, universitair hoofddocent Amsterdam Law School (UvA). Promoveerde op 'Conditional Belonging', een onderzoek naar inburgeringsbeleid in EU-lidstaten' aan de Universiteit van Amsterdam
- Peshmerge Morad, teamlid digitaal en onderzoeker aan de Universiteit van Münster. Verantwoordelijk voor het technisch beheer van de website van Stichting Civic. Naast zijn werk is Peshmerge vaak betrokken bij projecten en initiatieven over vluchtelingen en integratie in Nederland bij o.a. het UAF, Hogeschool van Amsterdam en op Utrecht Universiteit.
- Ellen Nissen, werkzaam bij het College voor de Rechten van de Mens en promovenda bij het Centrum voor Migratierecht en het Instituut voor Rechtssociologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Ze is gespecialiseerd in het reguliere migratierecht en kinderrechten.
- Jolien de Vries, antropoloog en werkt als junior actieonderzoeker bij OpenEmbassy. Doet onderzoek en blogt veel voor Stichting Civic.
- Ali Mohammad, wetgevingsjurist bij Wetgevingswerken in Rotterdam. Zijn specialismen omvatten het algemeen bestuursrecht, onderwijsrecht en mededingingsrecht.
- Heleen van der Veld, docent NT2. Ze geeft voornamelijk Nederlandse les aan laaggeletterden die verplicht moeten inburgeren. Daarnaast werkt ze als communicatiedeskundige voor bedrijven in de non-profit sector.

- Lea Klarenbeek, teamlid, promoveerde in de politicologie aan de Universiteit van Amsterdam op het concept 'integratie'. Zet zich vooral in voor de denktank van Stichting Civic.

2.4 Comité van aanbeveling

De volgende personen zijn leden van het Comité van Aanbeveling van Stichting Civic:

- Tom Barkhuysen, advocaat-partner bij Stibbe en hoogleraar Staats- en bestuursrecht, Universiteit Leiden.
- Domenica Ghideo Biidu, lid van de European Commission against Racism and Intolerance.
- Halleh Ghorashi, hoogleraar Diversiteit en Integratie, VU Amsterdam.
- Alex Geert Castermans, hoogleraar Burgerlijk Recht, Universiteit Leiden.
- Sennay Ghebreab, hoogleraar Sociaal-Intelligente AI, UvA en wetenschappelijk directeur van het Civic AI Lab.
- Najat Bay, projectmanager, onderzoeker en docent aan de HvA en toezichthouder bij SIPOR.

2.5 Samenwerkingspartners

Stichting Civic werkt onder andere met de volgende partijen samen die zich inzetten voor vergelijkbare doelstellingen:

- Stichting Democratie & Media (SDM)
- BOOST
- The Public Interest Litigation Project (PILP)
- Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers
- Stibbe
- Vrije Universiteit Amsterdam

3. Activiteiten

3.1 Publieke opinie en beleidsbeïnvloeding

- [Radio-interview Tamar de Waal](#) op 6 augustus 2025 bij het NPO Radio 1 programma De Nieuws BV over het oude inburgeringsbeleid.
- Brief naar DUO over naturalisatie Z-route en toepassing overgangsrecht op 13 juni 2025.
- [Reactie op consultatie Verlenging naturalisatietermijnen - Stichting Civic](#) op 30 november 2025.
- Lobbygesprekken met verschillende Tweede Kamerfracties.

3.2 Bijeenkomsten

- Deelname symposium *Oral history, literacy education and belonging* aan de Vrije Universiteit op 30 januari 2025 door Chela Lemmens.
- Deelname aan brainstormsessie inburgering gemeente Amsterdam op 13 februari 2025 door Samir Achbab
- Deelname aan juridische brainstormsessie Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers en PILP op 4 maart 2025 door Samir Achbab en Chela Lemmens
- Deelname aan de SDM Meet-up op 10 oktober 2025 door Samir Achbab en Chela Lemmens.
- Organisatie jaarevent Stichting Civic *Nieuwe perspectieven op 'inburgering'* op 28 november 2025 in BOOST, [Event Stichting Civic - Stichting Civic](#)

3.3 Platform

Platform (gepubliceerd op de **website** van Stichting Civic)

- Nieuwbericht [Geen boete en terugbetaling van lening bij niet op tijd halen van inburgeringsexamen - Stichting Civic](#)
- Civic-podcast: [De Civic-podcast aflevering 5 - Stichting Civic](#), Chela Lemmens in gesprek met Nadia Bouras, migratiehistoricus en universitair docent aan de Universiteit Leiden.
- Blog door Chela Lemmens: [Startbeleid is het faciliteren van een goede start voor iedereen die zich vestigt in Nederland - Stichting Civic](#)
- Blog door Romy Hanoeman, Samir Achbab, Nicole de Boer, Nadine Blankvoort, Lea Klarenbeek en Ellen Nissen: [De huidige perspectieven op 'integratie' en 'inburgeringsbeleid' zijn discriminerend - Stichting Civic](#)
- Blog door Chela Lemmens: [Niet integreren, maar samenleven - Stichting Civic](#)
- Blog door Samir Achbab en Chela Lemmens: [Het participatieverklaringstraject als neokoloniale praktijk - Stichting Civic](#)
- Interview met Nadia Bouras door Chela Lemmens: [De ambitie is dat iedereen, nieuwkomer of niet, toegerust is op een leven in Nederland - Stichting Civic](#)

- Blog door Nadine Blankvoort en Stefan Manser-Egli: [De samenleving is nooit af: een fundamenteel ander perspectief op 'integratie' aan de hand van het Manifest van Stichting Civic - Stichting Civic](#)
- Blog door Chela Lemmens: [Verkiezingen 2025: Inburgering en integratie - Stichting Civic](#)
- Interview met Amsterdams gemeenteraadslid Milka Yemane door Chela Lemmens: [Milka Yemane: "Inburgering is geen one-size-fits-all." - Stichting Civic](#)
- Blog door Chela Lemmens: [Naturalisatie en de Zelfredzaamheidsroute binnen de Wet inburgering 2021 - Stichting Civic](#)
- Interview met advocaat Eva Bezem door Chela Lemmens en Samir Achbab: [Eva Bezem: "Voor mij zijn mensenrechten geen abstracte idealen, maar dagelijkse realiteit". - Stichting Civic](#)
- Humans of Inburgering 2025-2026 door Chela Lemmens: [Mohammed: "Meedoen is niet iets wat je uit een boek leert of toetst met een multiplechoicevraag." - Stichting Civic](#)
- Humans of Inburgering 2025-2026 door Chela Lemmens: [Basma: "Ik wil blijven leren tot ik mijn droom bereik." - Stichting Civic](#)
- Humans of Inburgering 2025-2026 door Chela Lemmens: [Julian: "Wat zou er gebeuren als we inburgering zien als uitwisseling, in plaats van als verplichting?" - Stichting Civic](#)
- Publicatie Manifest: Stichting Civic (2025). [Manifest: nieuwe perspectieven op inburgering](#). Amsterdam

3.4 Onderzoek

Wetenschappelijke artikelen

- Blankvoort, N. (2025). *Modern Citizens, Unmodern Others: Epistemic and Everyday Governance of Difference in Dutch Migrant Integration Practices*. Enschede: Ipskamp Printing.
- Blankvoort, N., Rudman, D. L., van Hartingsveldt, M., & Krumeich, A. (2025). Reproduction of (Un)-modernity at the site of the everyday: Knowledge production practices on 'migrant families' in the Netherlands. *Journal of Occupational Science*, 32(2), 305-321.

3.5 Sociale media

Via verschillende Sociale Mediakanalen (Facebook, LinkedIn en Twitter) verspreidt Stichting Civic haar publicaties, activiteiten en blogs. Op die manier vergroten we ook de kennis van de stichting zodat we derden kunnen ondersteunen en voorlichten.

- » Kijk [hier](#) op onze Facebookpagina.
- » Kijk [hier](#) op onze LinkedIn pagina.
- » Zie [hier](#) de link naar ons Twitteraccount.

3.6 Vooruitblik

In 2026 bouwt Stichting Civic voort op de basis die in 2025 is gelegd. Met de publicatie van ons manifest *Nieuwe perspectieven op inburgering* hebben we een inhoudelijke basis ontwikkeld voor een fundamenteel ander startbeleid voor nieuwkomers. Het komende jaar richten we ons op het verder uitdragen van deze visie en het vergroten van onze maatschappelijke impact.

Dat doen we door het publieke debat te blijven voeden met wetenschappelijke inzichten, praktijkervaringen en de verhalen van nieuwkomers. We zetten extra in op de portrettenserie *Humans of Inburgering* en blijven via blogs, interviews en bijeenkomsten bijdragen aan een kritisch en menswaardig gesprek over burgerschap, migratie en samenleven.

Daarnaast willen we onze maatschappelijke agendering verder versterken door de dialoog met beleidsmakers, politici, gemeenten en maatschappelijke organisaties voort te zetten. Ook werken we samen met advocatenkantoren en maatschappelijke organisaties verder aan de ontwikkeling van juridische ondersteuning en strategisch procederen als instrumenten om de rechtspositie van inburgeraars te verbeteren en structurele knelpunten in wet- en regelgeving aan de orde te stellen.

Samen met onze vrijwilligers, partners en het groeiende netwerk rondom Stichting Civic blijven wij ons inzetten voor een samenleving waarin iedereen die zich in Nederland vestigt vanaf dag één wordt benaderd als gelijkwaardig burger. Een samenleving waarin startbeleid voor nieuwkomers niet draait om wantrouwen, controle en het verdienen van burgerschap, maar om gedeelde verantwoordelijkheid, vertrouwen en het ondersteunen van een goede start.